

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta: Mgr. Jiří Kunášek

Téma práce: Účast a postavení společníka veřejné obchodní společnosti

Rozsah práce: 607 473 znaků

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma veřejné obchodní společnosti není nové, nicméně dlouhodobě stojí spíše na okraj zájmu odborné literatury. To je mj. důsledkem skutečnosti, že tato právní forma je v České republice využívána méně často než kapitálové společnosti. Přesto je veřejná obchodní společnost právní formou, která v hospodářském životě hraje významnou roli a monografie na toto téma je přínosem jak pro teorii, tak pro praxi.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je co do zpracování středně náročné. Obtíže jsou spojeny jednak s úpravou, která je na mnoha místech nejasná, jednak s omezenými zdroji literatury domácí provenience. I s ohledem na nedostatek českých zdrojů by bylo při zpracování vhodné sáhnout k zahraniční literatuře a judikatuře.

3. Formální a systematické členění práce

Předložená rigorózní práce je rozdělena na osm částí, které jsou doplněné úvodem a závěrem.

V první části autor trefně a stručně shrnuje základní charakteristiku veřejné obchodní společnosti, přičemž získané poznatky (základní znaky VOS) využívá v navazujících částech. Druhá část je věnovaná společníkům VOS. Autor se zabývá požadavky kladenými na společníky VOS, a to jak fyzické, tak právnické osoby. Třetí část se věnuje podílu. Pojednáno je o druzích podílů (zde autor – poněkud nekonceptně – pracuje s druhy podílů regulovanými v rámci úpravy AS) i dispozici s podílem. Čtvrtá část je zaměřena na vznik účasti společníka ve VOS (originárně i derivativně). Následující, pátá část popisuje majetková práva společníka. Šestá část se zabývá majetkovými povinnostmi společníka. Sedmá část se koncentruje na nemajetková práva společníka. Osmá část analyzuje nemajetkové povinnosti společníka. V této souvislosti se nabízí otázka, proč povinnost loajality, u které autor správně uvádí, že její optikou je třeba vykládat všechny dílčí povinnosti členů VOS (s. 187), není analyzována jako první. Zvážila bych rovněž začlenění pojednání o povinnosti společníků – členů statutárního orgánu VOS postupovat s péčí řádného hospodáře, neboť tato povinnost je postihuje z titulu jejich funkce statutárního orgánu, nikoliv účasti ve společnosti (byť se členem statutárního orgánu VOS může stát jen společník). Závěr je spíše stručným shrnutím obsahu rigorózní práce, bylo by vhodnější formulovat ho jako přehled závěrů, ke kterým autor při zpracování práce dospěl.

S výše uvedenými drobnými výhradami považuji strukturu rigorózní práce za možnou a funkční.

4. Vyjádření k práci

Předložená rigorózní práce představuje komplexní zpracování problematiky postavení společníka VOS. Je třeba ocenit, že autor neuhýbá před spornými, resp. dosud neřešenými otázkami (např. problematika účasti svěřenského fondu jako společníka VOS, s. 19-21, či ručení dědice, který odmítl účast na VOS, za dluhy společnosti, s. 141). Pozornost je věnována taktéž souvisejícím otázkám, např. rozsáhle je pojednáno o dědění podílu.

Za největší vadu předložené práce považuji skutečnost, že nezohledňuje novelu ZOK provedenou zákonem č. 33/2020 Sb., která se výrazně dotkla i veřejné obchodní společnosti (byť zdaleka ne tolik, jak předpokládal původní návrh). Zohlednění novely, příp. původně navrhovaného znění tak chybí např. v otázce svéprávnosti společníka, problematice převodu podílu VOS či pravidlům pro rozdělení a distribuci zisku.

Práci je rovněž možné vytknout, že na některých místech se autorovy myšlenky zbytečně rozbíhají (např. pojednání o firmě, s. 171 a násl. či povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře, včetně pojednání o pravidlu podnikatelského úsudku, s. 189 a násl.). Někdy je naopak pojednání nepřiměřeně stručné (např. povinnost osobní účasti na společnosti – správně povinnost osobní účasti na činnosti společnosti, s. 182) či by závěr zasloužil lepší zdůvodnění (např. na s. 82 autor uvádí „*Osobně se domnívám, že účetní a daňové předpisy fakticky neumožňují zadržet zisk ve společnosti a je třeba jej vždy v plném rozsahu vyplatit společníkům*“). Bylo by vhodné doplnit o odkazy na relevantní ustanovení zmiňovaných účetních a daňových předpisů. S nedostatečně odůvodněnými závěry se lze setkat i na jiných místech práce, viz otázky k obhajobě). Konečně by u některých závěrů bylo vhodné lépe zohlednit závěry literatury k dané problematice (např. podoba povinnosti společníka VOS nést ztrátu, s. 142 – 143).

Práci je na škodu rovněž absence zahraniční literatury, jejíž zpracování by – s ohledem na nedostatečné domácí zdroje – mohlo být při analýze regulace velmi nápomocné.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Jako hlavní cíl práce uvádí autor vymezení VOS a poukázání na nedostatky či výkladové problémy. Cílem práce je dle autora rovněž nastínit možná nastavení pravidel ve VOS (s. 2). Cíle vytyčené autorem v úvodu práce jsou poměrně neurčité. Zvolené téma (postavení společníků VOS) je nicméně zpracováno komplexně.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Není důvod se domnívat, že by práce nebyla zpracována samostatně.
Logická stavba práce	Proti logické stavbě práce nelze nic namítat (podrobně viz bod 3).
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor pracuje s relevantními českými zdroji. Citace jsou provedeny důsledně. Není nicméně zřejmé, proč jsou u části literatury namísto nakladatelství, místa a roku vydání uvedeny tři tečky. Práci by také prospělo zohlednění zahraniční literatury.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Většina otázek je analyzována podrobně, byť na některých místech autor zůstal spíše na povrchu (viz bod 4 a otázky k obhajobě).
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je standardní.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je po jazykové i stylistické stránce zdařilá. Autor dobře formuluje, text je plynulý a práce čtivá. Gramatické chyby či překlepy se vyskytují výjimečně.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- Autor uzavírá, že svěřenský fond se společníkem VOS stát nemůže, a to s ohledem na charakteristiku podílu (s. 19-21). Může se svěřenský fond stát komanditistou KS?
- Autor dovozuje, že i u VOS lze hovořit o menšinových společnících (s. 38). V kapitálových společnostech je takovým společníkům poskytována ochrana. Jak je tomu u VOS? Mají společníci např. právo dovolávat se neplatnosti rozhodnutí nejvyššího orgánu (což je typickým právem zajišťujícím ochranu menšiny)?
- V rámci pojednání o druzích podílů autor dovozuje, že je možné odebrat hlasovací práva, ale pouze do „jisté míry“; vždy musí být zachována právo podílet se na změně společenské smlouvy (s. 41). Byl by tedy přípustný druh podílu, kdy by bylo odebráno hlasovací právo s tím, že společník hlasuje pouze o změně společenské smlouvy (pokud by o změně společenské smlouvy bylo možné rozhodnout většinou hlasů)?
- Podíl ve VOS je podle stávající úpravy nepřevoditelný. Existují důvody pro rozvolnění přípuštění převodu podílu ve VOS? Jak se k této otázce staví zahraniční úpravy?
- V rámci rigorózní práce je pojednáno o možnosti rozdělit zisk mezi jiné osoby než společníky. V této souvislosti se autor velmi rezervovaně staví ke skutečnosti, že by k přiznání zisku třetí osobě došlo na základě jednorázového průlomů do společenské smlouvy (s. 85-86). Prosím o vysvětlení výhrad k takovému postupu.
- Autor opakovaně zmiňuje povinnost statutárního orgánu VOS jednat s péčí řádného hospodáře (např. s. 90, 127, 128, 151, 188 a násl.). Bylo by možné dovodit, že taková povinnost na člena statutárního orgánu VOS nedopadá?
- Autor dovozuje, že § 2028 ObčZ je třeba vykládat tak, že dopadá pouze na nepeněžitý dluh s nezastupitelným plněním (s. 134 – 135). Je tento výklad obecně akceptován?
- Autor dovozuje, že společník – jediný statutární orgán může vyloučit svoji ručební povinnost (s. 136). Prosím o vysvětlení, jak je toto tvrzení myšleno a upřesnění jeho důsledků.
- Bylo by možné dovodit povinnost poskytnout informace o dluzích společnosti přistupujícímu společníkovi (s. 139) z obecné informační povinnosti před uzavřením smlouvy (§ 1728 odst. 2 ObčZ)?
- Autor dospívá k závěru, že v KS náleží obchodní vedení statutárnímu orgánu (s. 165). Odkazuje přitom na § 163 ObčZ, který zakládá zbytkovou působnost statutárního orgánu. Není nicméně namísto upřednostnit aplikaci úpravy, která dopadá na VOS (§ 119 ZOK)?
- Autor mezi práva společníka řadí právo společníka být označen jménem v obchodní firmě VOS (s. 171 a násl.). Jedná-li se o právo společníka, je vymahatelné?
- Autor dovozuje, že porušení povinností mlčenlivosti společníkem je porušením smluvní povinnosti, a to s odkazem na znění § 212 ObčZ (s. 180). Je možné nalézt argumenty i pro jiný závěr?
- Autor uvádí, že společník se musí osobně účastnit na společnosti minimálně v tom směru, že aktivně participuje na rozhodování nejvyššího orgánu VOS (s. 182). Jaké jsou sankce pro případ porušení této povinnosti?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě

Autor prokazuje hlubší znalosti zkoumané problematiky a schopnost samostatně pracovat s textem zákona, odbornou literaturou a judikaturou a splňuje tak požadavky kladené na rigorózní práci. Práci proto **doporučuji** k ústní obhajobě.

V Praze dne 10. června 2020

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M., oponentka